

Αξιολόγηση Εφαρμογής

**1η Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και
αποδοτικότητας της υλοποίησης του ΕΠ
«Πελοπόννησος»**

Ηλεκτρονικός σύνδεσμος στο πλήρες κείμενο της αξιολόγησης: <https://www.eydpelop.gr/2014-2020/e-p-peloponnisos-2014-2020/plexio-diachirisis/axiologisi-programmaton/>

Στοιχεία επικοινωνίας για πληροφορίες σχετικά με την αξιολόγηση: +30 2713 601 349, ktourlouki@mou.gr

[Μάιος, 2023]

1. Σύνοψη

Σκοπός και αντικείμενο της παρούσας αξιολόγησης ήταν η εξέταση της εξέλιξης και των παραμέτρων υλοποίησης του ΕΠ "Πελοπόννησος" 2014-2020, προκειμένου να εκτιμηθεί η επιτευξιμότητα των στόχων που είχαν τεθεί σε επίπεδο δεικτών εκροών και αποτελέσματος. Με βάση αυτή την εκτίμηση, αξιολογήθηκε η δυνατότητα/ προοπτικές επίτευξης των τιμών στόχων που τέθηκαν κατά την 2η αναθεώρηση για την εξασφάλιση του Αποθεματικού Επίδοσης με την ανακατανομή των πόρων του Προγράμματος ανά Αξονα Προτεραιότητας. Παράλληλα, εξετάστηκαν και προσδιορίστηκαν οι παράγοντες στους οποίους οφείλετο η ικανοποιητική ή μη ικανοποιητική εξέλιξη υλοποίησης του Προγράμματος για την επίτευξη των στόχων των δεικτών εκροών και αποτελέσματος.

Επίσης, εκτιμήθηκε η επάρκεια των πόρων ανά Επενδυτική Προτεραιότητα, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι των αντίστοιχων δεικτών εκροών και αποτελέσματος, σε σχέση με το διαμορφούμενο μέσο μοναδιαίο κόστος των παρεμβάσεων / πράξεων που υλοποιούνται.

Επιπλέον, ένας από τους σκοπούς και μέρος του αντικειμένου της αξιολόγησης ήταν η εκτίμηση του βαθμού συνεισφοράς του ΠΕΠ στους στόχους της στρατηγικής Ε2020, τόσο από τις ήδη υλοποιημένες πράξεις, όσο κι η προοπτική της συμβολής του στους στόχους της στρατηγικής Ε2020, σύμφωνα με την εξέλιξη εφαρμογής του Προγράμματος, σε σχέση με την επάρκεια ή μη των πόρων του.

Τέλος και συμπληρωματικά προς τους προαναφερόμενους κύριους στόχους/σκοπούς της παρούσας αξιολόγησης ήταν η κάλυψη των αναγκών της Ετήσιας έκθεσης υλοποίησης του ΠΕΠ έτους 2019, η οποία υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο τέλος του 1^{ου} εξαμήνου 2020.

Τα **περιεχόμενα** της αξιολόγησης ως προς την ανάλυση των παρόντων αξιολογικών στοιχείων αφορούσαν σε όλες τις Επενδυτικές Προτεραιότητες των Αξόνων Προτεραιότητας, με ιδιαίτερη έμφαση σ' εκείνες με μεγάλη χρηματοοικονομική νομική βαρύτητα ανά Ταμείο, σε σχέση και με τους Ειδικούς Στόχους κάθε Επενδυτικής Προτεραιότητας, καθώς και σε σχέση με τους στόχους της στρατηγικής Ε2020.

Η **μέθοδος** αξιολόγησης ήταν βασισμένη στη θεωρία theory based και στηρίχθηκε σε:

- Ανάλυση στοιχείων υλοποίησης από το σύστημα παρακολούθησης (επικαιροποιημένες τιμές βάσης των δεικτών αποτελέσματος)
- Βιβλιογραφική έρευνα
- Στατιστική Ανάλυση

2. Πλαίσιο και Σχεδιασμός Αξιολόγησης

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Πελοπόννησος» 2014-2020, εκφράζει τις βασικές κατευθύνσεις της συνολικής αναπτυξιακής στρατηγικής της Περιφέρειας, στο πλαίσιο των στόχων των δύο Ταμείων που το συγχρηματοδοτούν (ΕΤΠΑ και ΕΚΤ), σε σχέση με τους πόρους του ΕΣΠΑ 2014-2020, που έχουν κατανεμηθεί σ' αυτό.

Η στρατηγική του ΕΠ «Πελοπόννησος» επικεντρώνεται στους παρακάτω τέσσερεις (4) βασικούς τομείς, οι οποίοι δεσμεύουν περισσότερο του 90% των πόρων του ΕΤΠΑ και σχεδόν το 100% των πόρων του ΕΚΤ του ΕΠ.

Οι τέσσερεις βασικοί τομείς, στους οποίους εστιάζει η στρατηγική του ΕΠ, είναι οι εξής:

- α) Ανταγωνιστικότητα/Επιχειρηματικότητα
- β) Καταπολέμηση της φτώχειας και κοινωνική ένταξη
- γ) Προστασία και ανάδειξη του ανθρωπογενούς και φυσικού περιβάλλοντος, σε άμεση σύνδεση με τον τουρισμό
- δ) Προσπελασμότητα/υποδομές και υπηρεσίες μεταφορικών υποδομών (κυρίως οδικές)

2.1 Περιγραφή

Η αξιολόγηση αποσκοπούσε στην αποτίμηση της πορείας υλοποίησης του Προγράμματος της Περιφέρειας Πελοποννήσου (ΕΠ "Πελοπόννησος" 2014-2020), μέχρι και το 1^ο τρίμηνο του 2020.

Στο πλαίσιο της αξιολόγησης εξετάσθηκε αναλυτικά το επίπεδο και η εξέλιξη εφαρμογής του Προγράμματος καθώς και η προοπτική αποτελεσματικής ολοκλήρωσής του. Πιο συγκεκριμένα, η μελέτη αξιολόγησης αναφερόταν σε τρεις βασικές ενότητες:

- Εξέταση της εξέλιξης και των παραμέτρων υλοποίησης του Προγράμματος, προκειμένου να εκτιμηθεί η επιτευξιμότητα των στόχων που έχουν τεθεί σε επίπεδο δεικτών εκροών και αποτελέσματος. Με βάση αυτή την εκτίμηση, αξιολογήθηκε η δυνατότητα / προοπτικές έγκαιρης επίτευξης των τιμών στόχων που είχαν τεθεί σε επίπεδο Επιχειρησιακού Προγράμματος, ανά Άξονα Προτεραιότητας, προσδιορίζοντας και εξετάζοντας τους παράγοντες στους οποίους οφείλετο η ικανοποιητική ή μη ικανοποιητική εξέλιξη υλοποίησης του Προγράμματος, ως προς την επίτευξη των στόχων που είχαν τεθεί στους δείκτες εκροών και αποτελέσματος.

- Εκτίμηση της επάρκειας των πόρων ανά Επενδυτική Προτεραιότητα, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι των αντίστοιχων δεικτών κυρίως εκροών για τους Άξονες Προτεραιότητας; ΕΤΠΑ και ΕΚΤ και αποτελέσματος μόνο για τον Άξονα Προτεραιότητας του ΕΚΤ, σε σχέση με το διαμορφούμενο μέσο μοναδιαίο κόστος των παρεμβάσεων / πράξεων που υλοποιούντο.
- Εκτίμηση του βαθμού συνεισφοράς του ΠΕΠ στους στόχους της στρατηγικής Ε2020, τόσο από τις υλοποιημένες ή/και υλοποιούμενες πράξεις, όσο κι η προοπτική της συμβολής του στους στόχους της στρατηγικής Ε2020, σύμφωνα με την εξέλιξη εφαρμογής του Προγράμματος, σε σχέση με την επάρκεια ή μη των πόρων του.

2.2 Κριτήρια Αξιολόγησης

- Αποτελεσματικότητα,
- Αποδοτικότητα,
- Συνάφεια του ΕΠ (εσωτερική)
- Συνεισφορά στη στρατηγική Ε2020,
- Πρόταση Αναθεώρησης

2.3 Ερωτήματα Αξιολόγησης

α) Ως προς τη αποτελεσματικότητα

- Ποίος ο βαθμός υλοποίησης οικονομικού αντικειμένου (εντάξεις, συμβάσεις, δαπάνες) επί του προϋπολογισμού ανά Θεματικό Στόχο, Επενδυτική Προτεραιότητα και Κατηγορία Παρέμβασης;
- Ποίος ο βαθμός υλοποίησης φυσικού αντικειμένου (εντάξεις, συμβάσεις, δαπάνες), επί των αντίστοιχων στόχων των δεικτών εκροής;
- Ποίος ο βαθμός συμβολής στους στόχους της στρατηγικής Ε2020 (εντάξεις, συμβάσεις, δαπάνες);
- Ποιες οι τυχόν αποκλίσεις από την προοπτική επίτευξης των στόχων υλοποίησης του οικονομικού και φυσικού αντικειμένου Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και Θεματικών Στόχων;
- Ποιοι οι παράγοντες στους οποίους οφείλονται οι τυχόν αποκλίσεις;

β) Ως προς την αποδοτικότητα

- Ποία η σχέση υλοποίησης οικονομικού και φυσικού αντικειμένου, όπως το φυσικό αντικείμενο εκφράζεται με τους δείκτες εκροών;
- Ποιες οι αποκλίσεις του μέσου μοναδιαίου κόστους υλοποίησης ανά δείκτη εκροών, σε σχέση με το αντίστοιχο προγραμματικό και σε ποιους παράγοντες οφείλονται;
- Υπάρχει επάρκεια πόρων για την επίτευξη των στόχων των δεικτών εκροών και αποτελέσματος;

3. Κύρια Ευρήματα

Λαμβανομένης υπόψη της χρονικής περιόδου που διενεργήθηκε η Αξιολόγηση, δηλαδή τους τελευταίους μήνες του 2019, τέσσερα χρόνια πριν την λήξη της επιλεξιμότητας δαπανών του Προγράμματος, τα κύρια ευρήματα της αξιολόγησης ήταν τα παρακάτω.

- Ως προς την αποτελεσματικότητα υλοποίησης του ΕΠ, διαπιστώθηκε χαμηλός βαθμός εφαρμογής ως προς τις εντάξεις και πολύ χαμηλός βαθμός, όσον αφορά στις συμβάσεις και στις δαπάνες. Η συγκεκριμένη εικόνα ήταν δυσμενέστερη σε επίπεδο Ταμείου για το μέρος του ΕΠ που συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ. Σε επίπεδο Αξονα Προτεραιότητας, τα σημαντικότερα προβλήματα εντοπίζονταν στον ΑΠ1 που εμφάνιζε πολύ χαμηλό έως μηδενικό βαθμό εφαρμογής σε όλα τα στάδια εφαρμογής και στον ΑΠ2Α, ο οποίος είχε επίσης πολύ χαμηλό βαθμό εφαρμογής σε όλα τα στάδια και παράλληλα με μεγάλο χρηματοδοτικό βάρος, αντιπροσωπεύοντας το 98,2% του προϋπολογισμού ΕΚΤ στο ΕΠ.
- Ως προς την προοπτική επίτευξης των χρηματοοικονομικών στόχων για το σύνολο του ΕΠ, με βάση το βαθμό ενεργοποίησης και υλοποίησής του, μέχρι και το 1^ο τρίμηνο 2020, εκτιμήθηκε ότι οι δαπάνες θα φθάσουν σε ποσοστό χαμηλότερο του 100%, με χαμηλότερο ποσοστό υλοποίησης για το ΕΚΤ, έναντι εκείνου του ΕΤΠΑ. Σε επίπεδο ΑΠ, τις καλύτερες προοπτικές χρηματοοικονομικής ολοκλήρωσης είχε ο ΑΠ4, ενώ ο ΑΠ1 ήταν αυτός με τις χαμηλότερες εκτιμώμενες δαπάνες έναντι του προϋπολογισμού του.
- Διαπιστώθηκε ότι το ΕΠ «Πελοπόννησος» 2014 - 2020 συμβάλλει σε ένα βαθμό στους στόχους της Στρατηγικής Ε2020, κατ' αναλογία της χρηματοδοτικής βαρύτητας των σχετικών δράσεων που υλοποιούντο ή/και θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο του ΕΠ.

- Ως προς την επάρκεια των διαθέσιμων πόρων για την επίτευξη των στόχων των δεικτών, το μοναδικό ζήτημα παρατηρήθηκε στον ΑΠ4 αφορώντας έναν δείκτη εκροών.
- Ως προς το συνολικό βαθμό άμεσης συνάφειας των δράσεων με τις αναπτυξιακές ανάγκες, διαπιστώθηκε ότι αυτός ήταν υψηλός.
- Ως προς την επικαιρότητα της Λογικής της Παρέμβασης, διαπιστώθηκαν ήσσονος σημασίας ζητήματα καταλληλότητας, σαφήνειας και συνάφειας των ειδικών στόχων και των δεικτών (εκροών και κυρίως αποτελεσμάτων), ενώ εντοπίστηκαν και ορισμένα στοιχεία/χαρακτηριστικά της SWOT ανάλυσης, που έχρηζαν επικαιροποίησης, με βάση τα τότε πρόσφατα διαθέσιμα μακροοικονομικά στοιχεία.

4. Συμπεράσματα & Συστάσεις

4.1 Συμπεράσματα

Με βάση τα ευρήματα της αξιολόγησης, τα βασικά συμπεράσματα που προέκυψαν ως προς τα κύρια αξιολογικά ερωτήματα, από την ενεργοποίηση και υλοποίηση του Προγράμματος κατά τα τέσσερα και πλέον έτη εφαρμογής του, ήταν τα εξής:

- Διαφαινόταν κίνδυνος μη επίτευξης των χρηματοοικονομικών στόχων του μέχρι τη λήξη της περιόδου επιλεξιμότητας των δαπανών (31/12/2023) για ένα σημαντικό ποσοστό των πόρων του ΕΚΤ και για ένα μικρότερο ποσοστό των πόρων του ΕΤΠΑ, εάν δεν αυξανόταν σημαντικά, κατά τα αμέσως επόμενα έτη, ο ρυθμός εφαρμογής του Προγράμματος σε όλα τα διαχειριστικά στάδια, κυρίως κατ' αρχή στις εξειδικεύσεις δράσεων, στις προσκλήσεις προς δυνητικούς δικαιούχους και στις εντάξεις των πράξεων.
- Οι ανάγκες επιτάχυνσης και αύξησης του ρυθμού ενεργοποίησης του Προγράμματος και ένταξης πράξεων διαφοροποιούντο σε ένταση μεταξύ των Αξόνων Προτεραιότητας, καθώς και μεταξύ Θεματικών Στόχων και Επενδυτικών Προτεραιοτήτων, ιδίως σε αυτά τα διακριτά τμήματα του Προγράμματος που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ, για τα οποία ο κίνδυνος μη επίτευξης των χρηματοοικονομικών στόχων του Προγράμματος ήταν μεγαλύτερος.
- Το πρόγραμμα συμβάλλει κατά ένα βαθμό (όχι αμελητέο) στους στόχους της Στρατηγικής Ε2020, σύμφωνα με τη φύση των δράσεων υλοποιούμενων και προβλεπόμενων, κατ' αναλογία της χρηματοδοτικής βαρύτητας αυτών των δράσεων.

- Σύμφωνα με τις υλοποιούμενες πράξεις η αποδοτικότητα του Προγράμματος (φυσικό αντικείμενο προς δαπάνες), σε όλους τους Άξονες Προτεραιότητας, ήταν σχετικά υψηλού βαθμού (κυρίως λόγω των μεγάλων εκπτώσεων κατά τις διαγωνιστικές διαδικασίες των υποψήφιων αναδόχων δημοσίων συμβάσεων και εκτός ελαχίστων εξαιρέσεων σε ορισμένους Θεματικούς Στόχους οι πόροι του Προγράμματος κρίθηκαν επαρκείς για την επίτευξη των φυσικών στόχων, βάσει των δεικτών εκροών.
- Η εσωτερική συνάφεια του Προγράμματος, δηλαδή οι δράσεις που είχαν εξειδικευθεί και οι πράξεις που είχαν ενταχθεί στο Πρόγραμμα και υλοποιούντο, ήταν απολύτως συναφείς με τους Ειδικούς Στόχους του Προγράμματος και εκτός ελάχιστων περιπτώσεων και με τις ανάγκες που έπρεπε να καλύψει το Πρόγραμμα, ενώ συνδέοντο άμεσα με τους αντίστοιχους δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων. Στις ελάχιστες περιπτώσεις που δεν συνδέονταν άμεσα με ορισμένες ανάγκες ωφείλοντο στηδιαφορετικότητα των αναγκών από εκείνες που υπήρχαν κατά το σχεδιασμό του Προγράμματος, λόγω των επιπτώσεων στη Περιφέρεια των εν τω μεταξύ αλλαγών του εθνικού μακροοικονομικού περιβάλλοντος

4.2 Προτάσεις/Συστάσεις

Οι συστάσεις/προτάσεις ενεργειών για αποτελεσματικότερη εφαρμογή του Προγράμματος στα επόμενα τέσσερα χρόνια επιλέξιμων δαπανών υλοποίησής του, αναφέρονταν σε όλα τα διακριτά μέρη του Προγράμματος (Σύνολο Προγράμματος, Ταμείο, Άξονα Προτεραιότητας, Θεματικό Στόχο και Επενδυτική Προτεραιότητα). Συνοψίζοντας αυτές τις προτάσεις/συστάσεις, είναι οι εξής:

- Μικρής κλίμακας τροποποιήσεις στους προϋπολογισμούς δύο (2) εκ των επτά (7) Αξόνων Προτεραιότητας.
- Μικρής κλίμακας τροποποιήσεις στους προϋπολογισμούς των Θεματικών Στόχων εντός των Αξόνων Προτεραιότητας, καθώς επίσης και στους ενδεικτικούς προϋπολογισμούς των Κατηγοριών Παρέμβασης και κατ' ακολουθία των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων.
- Προσθήκη νέας Επενδυτικής Προτεραιότητας και ως εκ τούτου, νέου Ειδικού Στόχου, αλλά και νέας Κατηγορίας Παρέμβασης.
- Πολύ μικρής κλίμακας τροποποιήσεις στο λεκτικό των Ειδικών Στόχων ορισμένων Επενδυτικών Προτεραιοτήτων, στο πλαίσιο επικαιροποίησης της Λογικής της Παρέμβασης.
- Μικρής κλίμακας τροποποιήσεις του πλέγματος των δεικτών εκροών και δεικτών αποτελέσματος.
- Στις ενδεικτικές δράσεις ορισμένων Επενδυτικών Προτεραιοτήτων.

- Στην πρόβλεψη της εφαρμογής της κοινής στήριξης από τα Ταμεία βάσει του στόχου Επενδύσεις για την ανάπτυξη και την απασχόληση, σύμφωνα με το άρθρο 98 του Κ(ΕΕ)1303/2013 («ρήτρα ευελιξίας»).
- Τέλος, στην αναγκαιότητα επιτάχυνσης της εφαρμογής του Προγράμματος με νέες εξειδικεύσεις δράσεων, νέες προσκλήσεις και εντάξεις πράξεων, με υψηλό βαθμό υπερδέσμευσης του προϋπολογισμού κάθε Αξονα Προτεραιότητας, από ενταγμένες πράξεις.

Συντομογραφίες

ΠΕΠ	Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΕΠ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΕΣΠΑ	Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
ΕΤΠΑ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
ΑΠ	Αξονας Προτεραιότητας
SWOT	Strengths Weaknesses Opportunities Threats

Evaluation of Implementation

1st Evaluation of the effectiveness and efficiency of the implementation of the OP "Peloponnisos"

Online link to the full text of the evaluation: <https://www.eydpelop.gr/2014-2020/e-p-peloponnisos-2014-2020/plesio-diachirisis/axiologisi-programmaton/>

Contact details for information about the evaluation: +30 2713 601 349, ktourlouki@mou.gr

[May, 2023]

1. Summary

The **purpose** and **object** of this evaluation was to examine the evolution and implementation parameters of the "Peloponnisos" OP 2014-2020, in order to assess the extent to which the goals set have been achieved based on output and result indicators. Based on this assessment, the possibility/prospects of achieving the target values set during the 2nd review to secure the Performance Reserve by redistributing the Programme's resources per Priority Axis were evaluated. At the same time, the factors responsible for the satisfactory or unsatisfactory progress of the achievement of the Programme's implementation objectives in terms of output and result indicators were examined and identified.

Also, per Investment Priority, the adequacy of the resources was assessed, in order to achieve the goals of the corresponding output and result indicators, in relation to the formed average unit cost of the implemented interventions / actions.

In addition, one of the purposes and part of the object of the evaluation was the assessment of the degree of contribution of the ROP to the objectives of the E2020 strategy, both from the actions already implemented, and the prospect of its contribution to the objectives of the E2020 strategy, according to the evolution implementation of the Programme, in relation to the adequacy or otherwise of its resources.

Finally, an additional goal/purpose of this evaluation was the coverage of the needs of the Annual Report on the implementation of the ROP year 2019, which was submitted to the European Commission at the end of the 1st semester of 2020.

The **contents** of the assessment in terms of the analysis of the present assessment data concerned all the Investment Priorities of the Priority Axes, with particular emphasis on those with a large financial weight per Fund, in relation to the Specific Objectives of each Investment Priority, as well as in relation with the objectives of the E2020 strategy.

The evaluation **method** was "theory based" and was based on:

- Analysis of implementation data from the monitoring system (updated outcome indicators' baseline values)
- Bibliographic research
- Statistical analysis

2. Context and Planning for Evaluation

The Operational Programme "Peloponnisos" 2014-2020 expresses the main directions of the overall development strategy of the Region, in the context of the objectives of the two Funds that co-finance it (ERDF and ESF), in relation to the resources of the NSRF 2014-2020 and have been allocated to it.

The strategy of the OP "Peloponnisos" focuses on the following four (4) key areas, which commit more than 90% of the ERDF resources and almost 100% of the ESF resources of the OP.

The four main areas on which the OP strategy focuses are the following:

- a) Competitiveness/Entrepreneurship
- b) Combating poverty and social inclusion
- c) Protection and promotion of the man-made and natural environment, in direct connection with tourism
- d) Accessibility/transport infrastructure and services (mainly roads)

2.1 Description

The evaluation aimed at assessing the progress of the implementation of the Programme of the Peloponnese Region (EP "Peloponnisos" 2014-2020), up to the 1st quarter of 2020.

In the context of the evaluation, the level and progress of the Programme's implementation as well as the prospect of its effective completion were examined in detail. More specifically, the evaluation study referred to three main sections:

- Examination of the evolution and implementation parameters of the Programme, in order to assess the achievability of the goals that have been set at the level of output and result indicators. Based on this assessment, the possibility/prospects of timely achievement of the target values that had been set at the Operational Programme level, per Priority Axis, were assessed, identifying and examining the factors responsible for the satisfactory or unsatisfactory development of the Programme implementation, in terms of achievement of the objectives set based on the output and result indicators.
- Assessment of the adequacy of resources per Investment Priority, in order to achieve the objectives of the corresponding indicators, mainly output, for the ERDF and ESF Priority Axis and the result only for the ESF Priority Axis, in relation to the formed average unit cost of the interventions / actions that were implemented.

- Assessment of the degree of contribution of the ROP to the objectives of the E2020 strategy, both from the implemented and/or under implementation actions, as well as the prospect of its contribution to the objectives of the E2020 strategy, according to the evolution of the implementation of the Programme, in relation to the adequacy or not of his resources.

2.2 Evaluation Criteria

- Effectiveness,
- Efficiency,
- Relevance of the OP (internal)
- Contribution to the E2020 strategy,
- Revision Proposal

2.3 Evaluation Questions

a) In terms of effectiveness

- What is the degree of implementation of a financial object (subscriptions, contracts, expenditure) on the budget per Thematic Objective, Investment Priority and Category of Intervention?
- What is the degree of realization of a physical object (subscriptions, contracts, expenditure), on the corresponding goals of the output indicators?
- What is the degree of contribution to the goals of the E2020 strategy (subscriptions, contracts, expenditures)?
- What are the possible deviations from the perspective of achieving the objectives of the financial and physical object of Investment Priorities and Thematic Objectives?
- What are the factors to which any deviations are due?

b) In terms of efficiency

- What is the relationship between economic and physical object realization, as the physical object is expressed by output indicators?
- What are the deviations of the average unit cost of implementation per output indicator, in relation to the corresponding programme and to which factors are they due?

- Are there sufficient resources to achieve the objectives of the output and result indicators?

3. Main Findings

Taking into account the time period in which the Evaluation was conducted, i.e. the last months of 2019, four years before the end of the Programme's expenditure eligibility, the main findings of the evaluation were as follows.

- Regarding the effectiveness of the implementation of the OP, a low degree of implementation was found in terms of registrations and a very low degree, in terms of contracts and expenditures. The specific picture was more unfavorable at the Fund level for the part of the OP co-financed by the ESF. At the level of the Priority Axis, the most important problems were found in PA1, which showed between a very low and zero degree of implementation in all implementation stages, and in PA2A, which also had a very low degree of implementation in all management stages and, at the same time, a large financial burden, representing the 98.2% of the ESF budget in the OP.
- Regarding the prospect of achieving the financial goals for the entire OP, based on the degree of its activation and implementation, until the 1st quarter of 2020, it was estimated that the costs will reach a percentage lower than 100%, with a lower percentage of implementation for ESF, against that of the ERDF. At PA level, PA4 had the best prospects for financial integration, while PA1 had the lowest estimated costs against its budget.
- It was established that the OP "Peloponnisos" 2014 - 2020 contributes to a certain extent to the goals of the E2020 Strategy, in proportion to the financial weight of the relevant actions that were implemented and/or will be implemented within the OP.
- Regarding the adequacy of available resources to achieve the indicators' targets, the only issue was observed in PA4, regarding an output indicator.
- Regarding the overall degree of direct relevance of the actions to development needs, it was found that this was high.
- Regarding the timeliness of the Intervention Logic, minor issues of appropriateness, clarity and relevance of the specific objectives and indicators (output and mainly result) were found, while some elements/characteristics of the SWOT analysis which needed updating were also identified, based on then recently available macroeconomic data.

4. Conclusions & Recommendations

4.1 Conclusions

Based on the findings of the evaluation, the main conclusions that emerged, in terms of the main evaluation questions, from the activation and implementation of the Programme during its more than four years of implementation, were the following:

- There was a risk of not achieving its financial objectives by the end of the expenditure eligibility period (31/12/2023) for a significant percentage of the ESF resources and for a smaller percentage of the ERDF resources, if it did not increase significantly, in the immediate future, the rate of implementation of the Programme in all administrative stages, mainly in the beginning in the specialization of actions, in the invitations to potential beneficiaries and in the approval of the actions.
- The needs to speed up and increase the rate of activation of the Programme and inclusion of operations differed in intensity between the Priority Axes, as well as between Thematic Objectives and Investment Priorities, especially in those distinct parts of the Programme co-financed by the ESF, for which the risk non-achievement of the Programme's financial objectives was greater.
- The programme contributes to a degree (not negligible) to the objectives of the E2020 Strategy, according to the nature of the actions implemented and foreseen, in proportion to the financial weight of these actions.
- According to the implemented operations, the efficiency of the Programme (physical object to be spent), in all Priority Axes, was of a relatively high degree (mainly due to the large discounts during the tender procedures of the prospective contractors of public contracts) and with minimal exceptions in some Thematic Objectives, the Programme's resources were deemed sufficient to achieve its physical objectives, based on the output indicators.
- The internal relevance of the Programme, i.e. the actions that had been specialized and the actions that had been included in the Programme and were being implemented, were absolutely relevant to the Specific Objectives of the Programme and, except in a few cases, to the needs that the Programme had to cover, while connecting directly with the corresponding indicators of outputs and result. In the few cases that were not directly linked to certain needs, this was due to the need being different from those that existed when the Programme was designed, due to the impact on the Region of the meanwhile changes in the national macro-economic environment

4.2 Suggestions/Recommendations

The recommendations/proposals of actions for more efficient implementation of the Programme in the next four years of eligible costs of its implementation, were referred to all distinct parts of the Programme (Total Programme, Fund, Priority Axis, Thematic Objective and Investment Priority). Summarizing these suggestions/recommendations, they are as follows:

- Small-scale modifications to the budgets of two (2) of the seven (7) Priority Axes.
- Small-scale modifications to the budgets of the Thematic Objectives within the Priority Axes, as well as to the indicative budgets of the Intervention Categories and following the Investment Priorities.
- Addition of a new Investment Priority and therefore, a new Specific Objective, but also a new Intervention Category.
- Very small-scale modifications to the wording of the Specific Objectives of certain Investment Priorities, in the context of updating the Intervention Logic.
- Small-scale modifications of the grid of output indicators and result indicators.
- In the indicative actions of certain Investment Priorities.
- In the provision of the application of joint support from the Funds based on the Investments for growth and employment objective, in accordance with article 98 of C(EU)1303/2013 ("flexibility clause").
- Finally, the need to accelerate the implementation of the Programme with new specializations of actions, new invitations and integrated operations, with a high degree of overcommitment of the budget of each Priority Axis, from integrated operations.

Abbreviations

ROP	Regional Operational Programme
OP	Operational Programme
NSRF	National Strategic Reference Framework
ESF	European Social Fund
ERDF	European Regional Development Fund
PA	Priorities Axis
SWOT	Strengths Weaknesses Opportunities Threats